

Н.В. Федак, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.В. Чорна, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Метою навчання у вищій школі є формування предметних, професійних та спеціалізовано-професійних компетенцій у майбутніх фахівців. Інноваційні форми викладання дисциплін заслуговують на особливу увагу, оскільки забезпечують потрібний «інноваційний клімат» у ВНЗ, сприяють розвитку творчої активності та дослідницької ініціативи студентів-технологів, закладають основу для подальшого осмислення і розвитку фахових знань, успішного застосування набутих компетенцій на практиці. Впровадження інноваційних технологій у навчальний процес допомагає готувати висококваліфікованих, конкурентноспроможних фахівців, здатних виконувати складні науково-дослідницькі, фахово-прикладні й творчі завдання.

Сучасна психолого-педагогічна наука та практика, використовуючи термін «інновація» щодо оновлення технології навчання та перебудови особистісних установок викладача, розуміє навчальний процес як діалог особистостей: викладача й студента. У результаті такого суттєво покращується мотивація студентів до навчання.

У сучасній методиці викладання найбільш прийнятною вважаємо таку класифікацію методів викладання, яка побудована на дієвому підході до навчання. Згідно з нею існують методи: а) які забезпечують опанування навчального предмета (словесні, візуальні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові, індуктивні, дедуктивні); б) які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (навчальні дискусії, проблемні ситуації, ділові ігри, творчі завдання, пошук і дослідження, експерименти, конкурси, вікторини тощо); в) методи контролю і самоконтролю у навчальній діяльності (опитування, залік, іспит, контрольна робота, тестові завдання, питання для самоконтролю та ін.).

Начасі суттєво зростає творча компонента освіти, активізується роль усіх учасників навчального процесу, зміцнюється творчо-пошукова самостійність студентів. Особливої актуальності нині набули концепції проблемного та інтерактивного навчання. Під час такого навчання студент вступає у діалог з викладачем, виконує

творчі, проблемні завдання, відповідає на запитання, що розвивають аналітичне і критичне мислення, ставить запитання викладачеві та іншим учасникам, тобто активізується творча співпраця викладача зі студентами (разом вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії однокурсників та власну поведінку). Поняття інноваційні методики викладання є полікомпонентним, оскільки об'єднує усі ті нові й ефективні способи навчання (здобуття, передачі й продукування знань), які сприяють інтенсифікації та модернізації навчального процесу, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал його учасників.

Майбутній фахівець повинен не просто одержати певну суму знань, а й навчитися самостійно набувати знання, уміти працювати з інформацією, опановувати способами пізнавальної діяльності, щоб надалі не втрачати рівень компетентності і постійно прагнути до підвищення своєї кваліфікації. Тому при організації сучасного навчання підтримка навчального процесу повинна спиратися на стимулювання різних видів самостійної роботи студента: вивчення навчального матеріалу, здійснення самоконтролю, виконання самоаналізу за результатами виконаних завдань і проведення самокорекції свого подальшого навчання.

У рамках методичних розробок передбачено різні напрями і методи навчання з використанням інформаційних технологій, а саме:

- використання програмно-методичного забезпечення сучасних ПЕОМ з метою збору інформації та її аналізу, моделювання навчальних ситуацій, здійснення тренування, контролю за результатами навчання;

- використання об'єктно-орієнтованих програмних засобів - електронних таблиць, баз даних, тощо з метою формування необхідних технологічних документів, калькуляцій, розрахунків, побудови моделей різних рівнів;

- використання комунікативних засобів ІТ з метою налагодження комунікацій «студент-студент», «студент-викладач», викладач-команда студентів» для виконання і контролю спільних дій по створенню і функціонуванню «віртуального ресторану», тощо.

Проведені дослідження ефективності різних форм і методів викладання свідчать про те, що засвоєння матеріалу «традиційної» лекції складає 20%, лекції з використанням наукових джерел підвищує даний показник до 30%, а лекції з використанням аудіовізуальних засобів – до 50%, дискусії – до 70%, грн – до 90%. Тому важливим для покращення засвоєння навчального матеріалу є активне використання діяльних методик, а також технологій, спрямованих на візуалізацію інформації, методик укрупнення дидактичних одиниць, ігрових методик.